

**GENERALSEKRETERARE HALLDÓR
ÁSGRÍMSSONS INPEL I DEN NORDISKA
GLOBALISERINGSPROCESSEN**

18 juni 2007

**Möjligheternas Norden – svar på globaliseringens
utmaningar**

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1. Klimat, miljö och energi	6
2. Kunskap och innovation	9
3. Undanröjande av gränshinder	11
4. Profilerings av Norden	12
6. Uppföljning och finansiering.....	15

Sammanfattning

Många av de utmaningar som globaliseringen skapar, kan inte lösas av ett enskilt land, utan det krävs att länder eller regioner agerar samtidigt och koordinerat. Utifrån de likheter de nordiska länderna har, faller det sig naturligt att tillsammans försöka finna lösningar. Med en gemensam kärna av styrkepositioner och värderingar och en högt utvecklad kunskapsinfrastruktur har Norden en möjlighet att gå före och skapa lösningsmodeller för de globala utmaningarna, samt positionera Norden i en ökande konkurrens. En av Nordens rikedomar är befolkningarna och den kunskap, kompetens, kreativitet och kulturarv som de har. Detta är en av nycklarna till vår konkurrenskraft, sysselsättning och tillväxt, till våra välfärdsamhällen och till vår insats för en global hållbar utveckling.

Statsministermötet i juni 2007 kan ses som startskottet för ett förnyat nordiskt samarbete om att möta de utmaningar som den globaliserade världen ger. En nordisk satsning på globalisering kan ske i synergi med det arbete som görs i europeisk regi och det samarbete som Norden har med sina grannländer. Ett antal konkreta förslag på hur de nordiska länderna kan agera tillsammans presenteras här. Många av de stora frågor som väcks i globaliseringsdebatten kräver dock ytterligare analyser, diskussioner och senare beslut.

Följande åtgärder och målsättningar kan bidra till att stärka Norden i en globaliserad värld.

Klimat, miljö och energi

De nordiska länderna har ambitiösa mål och visioner för arbetet med att reducera utsläpp av växthusgaser och säkra en stabil och hållbar energiförsörjning. Med dessa ambitiösa mål kommer de nordiska länderna att kunna bidra till ett framtidsytande arbete i förhandlingarna om ett nytt globalt klimatavtal som skall gälla efter 2012. Det bör sättas igång en gemensam nordisk insats som syftar till att medverka till ett bra förhandlingsresultat.

Klimatförändringarna i Norden förväntas få stor inverkan på naturresurserna. Det bör startas ett samarbete, som kan belysa klimatförändringarnas inverkan på primärnäringar, havsströmmar, havens ekosystem, de kustnära samhällena och konsekvenserna av ökad bioenergiproduktion.

Den nordiska elmarknaden är ett exempel på framgångsrikt nordiskt samarbete. Ytterligare arbete för harmonisering samt investeringar i transmissionsnätet och produktionen, bör genomföras. Detta bör genomföras för att uppnå en gränslös, effektiv och hållbar nordisk elmarknad som kan bidra till att säkra god försörjningssäkerhet i Norden.

Norden har konkurrensfördelar inom bl.a. energieffektivitet, förnybar energi och fångst av CO₂. Därför bör nu de nordiska länderna påbörja en insats för att värdera teknologiernas möjligheter och identifiera dem som är mest relevanta för ett tätare nordiskt samarbete.

Nordens satsning på klimat, miljö och energi bör stödjas av kunskaps- och innovationsinsatser baserade på nordisk styrka och nationella prioriteringar och med fokus på reducerat utsläpp av växthusgaser. Det bör också göras en nordisk insats på andra områden där en samlad insats från Norden kan göra en skillnad t.ex. arktisk klimatforskning och forskning på klimatförändringarnas konsekvenser för Norden.

Kunskap och Innovation

Satsningen på ett starkt nordiskt kunskaps- och innovationsområde bör intensifieras genom att i ökande grad koordinera utvalda nationella FoU program och innovationsprogram, samt genom gemensam gränsöverskridande programmering av nationella satsningar inom forskningsområdet. De nordiska länderna bör även öka nyttan och effekten av EU:s program på forsknings- och innovationsområdet.

De nordiska länderna bör skapa bättre möjligheter för tillgång till riskkapital till gränsöverskridande projekt, genom att öppna nationella riskkapitalfonder och genom att arbeta för att etablera en nordisk riskkapitalfond.

Effektivare nätverk kan stärka universiteten och kunskapsflöden mellan universitet och näringsliv. Det bör även inledas en gemensam insats för att främja näringskluster och användardriven innovation.

De nordiska länderna bör göra en gemensam satsning för att många fler ungdomar ska genomföra en utbildning efter grundskolan. Det gäller särskilt yrkesutbildningar.

Nordiska ministerrådets sekretariat önskar genomföra en kartläggning av Nordens styrkepositioner när det gäller forskning och innovation.

Gränshinder

Den inre nordiska marknaden kräver kontinuerliga insatser för sin fullbordan och avsaknaden av en inre marknad dämpar konkurrensförmågan, den ekonomiska utvecklingen och den fria rörligheten i Norden. Det nordiska arbetet med att undanröja gränshinder bör därför stärkas.

Det är viktigt att gränshindersarbetet har hög politisk prioritet i alla de nordiska länderna. Därför har ministerråden inom de berörda områdena en viktig roll att spela när det gäller att finna konkreta lösningsförslag.

Nordiska ministerrådets sekretariat önskar förstärka sitt gränshindersarbete, så att väldokumenterade, konkreta förslag på lösningar av gränshinder årligen kan rapporteras till statsministrarna.

Profilering

De nordiska länderna är kända för hög användning av förnybar energi, energieffektivitet och miljöskydd. Dessa styrkor bör marknadsföras av de nordiska länderna gemensamt för att visa omvärlden möjliga lösningar på hur miljövänliga teknologier kan främjas.

De nordiska länderna är långt framme med att etablera ett högre utbildningsområde och gemensamt forsknings- och innovationsområde, NORIA. För att en sådan marknad ska framstå som internationellt attraktiv för talanger, forskare och företag, bör det genomföras konkreta profileringssatsningar.

Världsutställningen i Shanghai år 2010, ger en möjlighet att profilera de nordiska länderna på den asiatiska marknaden i ett mycket stort sammanhang. Samtidigt är utbudet enormt och en gemensam nordisk insats skulle öka genomslagskraften.

Nordiskt globaliseringsforum

För att ta fram gemensamma nordiska svar på de utmaningar som globaliseringen medför, bör de nordiska statsministrarna och representanter för bl.a. näringslivet, forskning, politik och organisationer, framöver samlas årligen med början år 2008.

Uppföljning och finansiering

Det är avgörande att de beslut som nu fattats genomförs och att goda resultat uppnås. Arbetet med att genomföra initiativen bör ledas av de nordiska samarbetsministrarna och berörda ministerråd bör involveras. Flera förslag har en tvärsektoriell karaktär och förutsätter koordinering mellan två eller flera ministerråd. Detta är inte minst viktigt inom forsknings- och innovationsområdet och på miljö- och energiområdet. Det förutsätts att huvuddelen av förslagen realiserar genom de berörda nordiska institutionerna.

En första rapportering bör ske vid Nordiska rådets session i Oslo den 31 oktober-1 november, de första resultaten av arbetet bör då kunna presenteras. Vid statsministrarnas sommarmöte 2008 bör en grundlig rapportering ges om hur långt arbetet framskridit. Då bör även eventuella ytterligare fokusområden för det fortsatta globaliseringsarbetet beslutas.

I Nordiska Ministerrådets budget för år 2008 bör det avsättas ett belopp på 60 MDKK, till finansiering av globaliseringsinitiativen. En förutsättning för att initiativen ska kunna genomföras i full utsträckning är att den nordiska satsningen även utlöser nationella medel.

1. Klimat, miljö och energi

Utmaningarna om miljö och energi som är knutna till klimatförändringen är i stor grad påverkade av globaliseringen. Norden har en rad styrkepositioner på områdena energi, klimat och miljö som länderna med fördel kan samarbeta om för att därmed stärka sin position i en global omvärld. Flera ministerråd har inlett samarbete om klimat och energi som bör byggas ut och stärkas.

Arbetet med klimat är en dubbel uppgift: utsläpp av växthusgaser skall reduceras samtidigt som energibehovet kommer att öka. Det nordiska samarbetet kan utnyttjas till att möta denna tuffa utmaning genom att utveckla energiteknologier med lägre kostnader för reducering av utsläpp bl.a. inom energiförsörjning och transporter. Lösningarna kan bidra till en hållbar utveckling. Insatsen kan också förbättra de nordiska samhällenas förmåga att anpassa sig till ett förändrat klimat och skapa nya möjligheter för nordiskt näringsliv.

Klimatfrågan är global och kan bara lösas genom ett brett internationellt samarbete. Det nordiska samarbetet bör ge konstruktiva inspel i de pågående globala förhandlingarna om ett nytt klimatavtal.

1.1 Nordisk insats i de globala klimatförhandlingarna

De nordiska länderna har ambitiösa mål och visioner för arbetet med att reducera utsläpp av växthusgaser och säkra en stabil och hållbar energiförsörjning. Danmark, Finland och Sverige följer EU:s gemensamma klimatmålsättning om att reducera utsläppen av växthusgaser med 20 % till år 2020 oavsett vad andra länder gör. EU:s samlade ambition stiger till 30 % förutsatt att andra länder är beredda att ingå samma åtagande. Norge ska överuppfylla sina Kyotoförpliktelser med 10 % i första förpliktelseperioden (2008-2012), reducera globala utsläpp motsvarande 30 % av Norges utsläpp i 1990 och vara CO₂-neutrala innan 2050. Islands ambition är att reducera sina utsläpp med 50 – 75 % år 2050.

Med dessa ambitiösa mål kommer de nordiska länderna att markera sina intentioner att kunna bidra till ett framtidsyftande arbete i förhandlingarna om ett nytt globalt klimatavtal som skall gälla efter 2012. Det förväntas att förhandlingen om ett sådant avtal kan avslutas på ett toppmöte i Köpenhamn 2009 (partsmöte för Kyotoprotokollet samt FN:s ramkonvention för klimat (UNFCCC) som Danmark skall stå som värd för).

Det bör sättas igång en gemensam nordisk insats som syftar till att medverka till ett bra förhandlingsresultat:

- Genom det existerande nordiska klimat- och energisamarbetet bör det vid behov organiseras nordiska "round tables" där Nordens främsta experter på området samlas. Syftet skulle vara att belysa aktuella förhandlingsteman som t.ex. bördefördelning, flexibilitetsordningar och övergångsregler.
- Det bör analyseras hur man bäst kan få med de globala huvudaktörerna som USA och Kina i ett avtal efter 2012, som en utgångspunkt för en tätare dialog mellan dessa länder.

1.2 Klimatförändringar, miljön och samhället

Klimatförändringen i Norden och inte minst i de arktiska områdena förväntas att få stor inverkan på natur och naturresurser. Som en följd av detta kommer primärnäringsarna i Norden att vara utsatta för stora anpassningsbehov. Idag känner man inte i tillräcklig grad till vilka ändringar som kan komma att ske och hur näringarna kan anpassa sig till dessa. Dessutom kommer en förväntad stark ökad användning av bioenergi att innebära nya krav på produktion av biomassa och utveckling av nya

produktionssystem. Detta kan få konsekvenser för livsmedelsproduktionen och den industri som är beroende av bioresurser, inte minst skogsindustrin. Klimatförändringarna kommer att ha mest förödande konsekvenser i Arktis och kringliggande havsområden. Som en följd av detta kommer det att uppstå ett stort behov av övervakning och av att utveckla ett system för förvaltning av naturresurser i Arktis.

Mot denna bakgrund bör det startas ett samarbete kring följande:

- belysa klimatförändringens inverkan på primärnärings- och havsströmmarna, havens ekosystem och kustnära samhällen,
- belysa vilka konsekvenser en ökad bioenergiproduktion kan få på näringslivet samt på biologisk mångfald och landskap och
- undersöka behovet av en gemensam nordisk forsknings- och övervakningsinsats i Arktis och kringliggande havsområden.

1.3 Nya energilösningar

De nordiska länderna har konkurrensfördelar på en rad relevanta områden bl.a. energieffektivitet, solenergi, geotermisk energi, bränsleceller och hydrogen, bioenergi och biobränsle (speciellt generation 2 teknologi), vindkraftverk och CCS-teknologi (Carbon Capture Storage). En stark satsning på forskning och innovation är avgörande om Norden skall vara ledande inom dessa teknologier. Genomförande av större demonstrationsprojekt spelar en viktig roll för att kunna visa att teknologierna fungerar i praktiken och har en kommersiell potential.

De nordiska länderna bör därför sätta igång en insats för att värdera teknologiernas möjligheter och för att identifiera dem som är mest relevanta för ett tätare nordiskt samarbete och som kan utvecklas till gemensam forskning, utvecklings- och demonstrationsprogram och som kan finansieras med nationella medel. I ett första steg föreslås följande:

- 2:a generations biobränsle för transporter

Kartläggning av de nordiska ländernas aktiviteter och planer för att utveckla teknologier för produktion av 2:a generations biobränsle för transporter. Syftet är att stärka det nordiska bioenergisamarbetet och att främja synergier mellan existerande forsknings, utvecklings och demonstrationsprogram i länderna.

- Energieffektivisering

Potentialen för ytterligare energieffektivisering i Norden är fortsatt mycket stor och det billigaste sättet att reducera utsläpp av växthusgaser är energisparande. Samarbetet om detta skulle kunna utveckla styrmedel och åtgärder så att de aktörer som har inflytande på energieffektivitet använder de nya teknologierna.

- Fånga och lagra CO₂

Det förväntas att olja, gas och kol fortsatt kommer att utgöra en betydande del av energiförsörjningen under de kommande årtiondena. Utvecklingsarbete med att fånga och lagra CO₂ är därför mycket viktigt. Forskningen inom området bör kartläggas och det bör utarbetas förslag till en gemensam nordisk forskningsinsats. I skenet av att stora privata företag är inblandade i utvecklingen av CCS-teknologier bör det läggas vikt på att också utveckla ett offentligt/privat partnerskap (PPP).

- Djupborrning – geotermisk energi

Djupborrningar kommer att skapa nya ekonomiska förutsättningar för utnyttjandet av geotermisk värme i många länder. Därför bör det nu etableras ett partnerskap om djupborrning med sikte på att utveckla en nordisk spetskompetens på området. Näringslivet är djupt inblandat i detta och därför bör det läggas vikt på att det utvecklas ett offentligt/privat partnerskap också i detta arbete.

- Reglering

Den nordiska elmarknaden är ett exempel på framgångsrikt nordiskt samarbete, men ännu har inte en fullständig harmonisering uppnåtts. Ytterligare harmonisering av den nordiska elmarknaden bör genomföras för att uppnå en gränslös, effektiv och hållbar elmarknad med en hög grad av försörjningssäkerhet.

Vid en ökad användning av biobränslen särskilt i transportsektorn kan det komma att uppstå behov för harmonisering av reglerna över landgränserna samt utveckling av incitament som kan främja produktion och användning av biobränslen.

2. Kunskap och innovation

Globalisering betyder att forskning och utbildning internationaliseras och att konkurrensen gällande talanger och framstående innovationer intensifieras. Norden bör därför nyttja sina unika styrkepositioner, stärka sin konkurrenskraft och bättre kunna ta globalt ansvar.

2.1 Koordinering och gemensam programmering av nationella satsningar

Satsningen på en dynamisk inre nordisk marknad för kunskap och innovation bör förstärkas och intensifieras. Baserat på nordiska styrkepositioner och samhällsliga behov, bör utvalda nationella forsknings- och utvecklingsprogram (FoU program) och innovationsprogram koordineras och gemensam programmering av nationella satsningar inom forskningsområdet utökas. På detta vis kan Norden ta nästa steg i utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet, NORIA. Detta område bör framstå som internationellt attraktivt för talanger, forskare och företag. Detta skall främja den privata sektorns deltagande i FoU, inkludera omvärlden samt fungera som ett varumärke för Norden. Det bör sättas konkreta mål för koordinering och samprogrammering av nationella satsningar.

Det bör förberedas förslag till nya stora satsningar där det ska läggas vikt på att utveckla tvärsektoriella och integrerade satsningar som kan utnyttja den nordiska kompetenta marknaden och göra Norden till en ledande marknad för forskning och innovation inom satsningsområdet.

2.2 Stärkt nytta och effekt av nordiskt deltagande i EU:s ramprogram

Norden bör vidareutvecklas som en dynamisk kunskapsdriven region i Europa, där de nordiska länderna bör sträva efter stärkt nytta och effekt av 7:e ramprogramets satsningarna samt EU:s nya ramprogram för konkurrenstillgångar och innovation (CIP). Satsningen kan bidra till nya initiativ och nordiskt ledarskap inom EU. Den kan också bidra till att en större andel av EU:s forsknings- och innovationsinvesteringar placeras i Norden samt till en nordisk lokalisering av och tillgång till strategiskt viktig forsknings- och innovationsinfrastruktur. Det bör arbetas för ett starkare Nordiskt forsknings- och innovationsområde, NORIA, som en integrerad del av det Europeiska Forsknings- och Innovationsområdet ERIA.

2.3 Öppnande av nationella kapitalfonder för tvärnationella nordiska projekt

För att Norden ska vara attraktivt för investeringar från resten av världen bör det skapas en välfungerande samnordisk marknad för riskkapital. De nordiska länderna bör därför arbeta för att öppna nationella kapitalfonder för att möjliggöra investering i tvärnationella nordiska projekt. Dessutom bör det arbetas för att stärka gemensam nordisk innovationsfinansiering t.ex. genom en gemensam nordisk venture kapital fond, i anslutning till redan existerande miljöer.

2.4 Stärka universitet och kunskapsflödet mellan universitet och näringsliv

Effektivare nätverk bör stärka universiteten och kunskapsflödet mellan universitet och näringsliv. Verktyg är bl.a. program för Nordic Masterutbildning, det nya näringsdoktorandprogrammet och synergi mellan satsningar på Nordiska Centers of Excellence, Nordiska Masters och nätverk.

2.5 Stärka nordiska innovationsmiljöer

För att stärka företagens konkurrensförmåga bör de nordiska innovationsmiljöerna vara så starka som möjligt. De nordiska länderna bör därför genomföra en samnordisk insats för att främja näringskluster. Detta gäller kluster över gränserna likaväl som nationella kluster. Satsningen bör knyta ihop kunskap, kompetens och kreativitet och bygga på erfarenheter från Sverige (VINNVÄXT), Norge (Center of Expertise), Finland (nationella kluster) och Danmark (regionala branschkluster).

Det bör skapas ett virtuellt nordiskt Innovation Lab som kan samla företag och forskare för att utveckla nya metoder och strategier för företagens konkreta tillämpning av användardriven innovation. Med ett nordiskt Innovation Lab vore det möjligt att dela med sig av nationella erfarenheter och attrahera företag och globalt ledande experter på området. Samtidigt bör man bygga upp en stark nordisk kompetens på området, utarbeta gemensamma verktyg och träningsprogram för företag, myndigheter och organisationer, med avsikt att stärka deras möjligheter att tillämpa användardriven innovation.

2.6 Nordisk grönbok för kreativa industrier

Det har inletts ett nordiskt samarbete med att kartlägga förutsättningarna för de kreativa industrierna. Detta samarbete bör förstärkas genom att de nordiska länderna gemensamt utarbetar en "Nordisk grönbok för kreativa industrier". Utredningen bör föreslå gemensamma nordiska åtgärder som kan säkra att Norden blir en ledande region inom detta område.

2.7 God ungdomsutbildning för alla

Norden skall ge all ungdom en god utbildning, inspiration till kreativitet, forskning och entreprenörskap. Det är en grundläggande prioritering att all ungdom i Norden skall få en god utbildning. De nordiska länderna bör sluta sig samman om en gemensam satsning på att flera ungdomar än idag genomför en utbildning efter avslutad grundskola. Detta gäller i synnerhet yrkesinriktade områden. Andra och tredje generationens invandrare har visat sig vara särskilt utsatta för "drop-out". Näringslivet, offentliga organisationer och arbetslivets parter bör inviteras till samarbete om denna satsning. För att främja unga forskare och entreprenörskap bör särskilda satsningar på nordisk nivå genomföras.

2.8 Klimat-, miljö- och energiforskning

Den samlade forskningsinsatsen inom klimat, miljö och energi bör koordineras med de nationella finansierarna och med de nordiska aktörerna. Satsningen på tillämpad forskning ska kombineras med långsiktig strategisk- och grundforskning. Det pågår en kunskapsanalys om arktisk klimatforskning där man ska besluta om behovet för en koordinerad forskningsinsats på nordisk nivå om klimatförändringens konsekvenser och anpassningsbehov för Norden. Likaså kommer det att vara nödvändigt att utvärdera koordinering och gemensam programmering av långsiktiga grundforskningsinsatser för att stöda en hållbar satsning på klimat, miljö och energi. Det bör övervägas om den nordiska forskningsinsatsen på klimat och miljö som i dag görs genom Nordic Center of Excellence: Global Change ska föras vidare.

2.9 Nordiska styrkepositioner

NMRS önskar utföra en kartläggning av Nordens styrkepositioner när det gäller forskning och innovation.

Speciellt när det gäller forskningssatsningarna, önskar NMR invitera de nationella forskningsfinansierande organisationerna till dialog om realisering, implementering och organisering av forskningssatsningarna, samt om hur forskningsfinansierarna kan delta i denna vidareutveckling av satsningarna.

3. Undanröjande av gränshinder

Den inre nordiska marknaden är ännu inte helt fullbordad och avsaknaden av en inre marknad dämpar konkurrensförmågan och den ekonomiska utvecklingen i Norden. För att de nordiska ländernas gemensamma resurser i form av arbetskraft, kunskaper, innovationer och strategiska nätverk skall kunna utnyttjas på ett effektivt sätt, krävs att ytterligare gränshinder mellan de nordiska länderna undanröjs. Det nordiska arbetet med att undanröja gränshinder bör därför stärkas.

Det bör sättas upp tydliga och mätbara lång- och kortsiktiga målsättningar för det nordiska gränshindersarbetet. Detta kan bl.a. ske genom att statsministrarna varje år beslutar om särskilda satsningar på något eller några politikområden.

Det är viktigt att gränshindersarbetet har hög politisk prioritet i alla de nordiska länderna. Därför har ministerråden inom de berörda områdena en viktig roll att spela i när det gäller att finna konkreta lösningsförslag.

Länderna bör tydliggöra vikten av att arbeta med gränshindersfrågor i sina styrningsdokument till verk och myndigheter, eftersom de ofta har en viktig roll i det konkreta arbetet med att lösa gränshinder.

För att kunna åstadkomma konkreta resultat i gränshindersarbetet är det viktigt att ha gedigna beslutsunderlag som dokumenterar gränshindren och dess effekter samt att kunna presentera förslag till lösningar. Nordiska ministerrådets sekretariat bör därför förstärka sitt gränshindersarbete, så att väldokumenterade, konkreta förslag på lösningar av gränshinder årligen kan rapporteras till statsministrarna.

Norden bör gemensamt arbeta för att utveckla det existerande EU-systemet SOLVIT (för problemlösning på individ- och företagsnivå) till ett SOLVIT+.

4. Profilering av Norden

I en hårdnande global konkurrens ökar betydelsen för regioner att kunna attrahera kunskap, kapital och resurser. Alla de nordiska regeringarna är aktiva i profileringen av sitt respektive land. Inom vissa områden bör dock de gemensamma nordiska styrkorna och kompetenserna profileras gemensamt. Norden är en liten aktör i det globala sammanhanget och i regioner långt härifrån, uppfattas Norden ofta som en marknad. Inom globaliseringsarbetet bör därför en gemensam satsning på profilering genomföras i exempelvis Nordamerika och Asien. En gemensam nordisk insats i dessa delar av världen, kan skapa större genomslagskraft än vad länderna kan få var för sig.

Norden bör som en del av globaliseringsarbetet profilera sig inom följande områden:

4.1 Klimat, miljö och energi

De nordiska länderna är kända för hög användning av förnybar energi, energieffektivitet och miljöskydd. Dessa styrkor bör marknadsföras av de nordiska länderna gemensamt, dels för att främja det nordiska näringslivet, men även för att visa omvärlden möjliga lösningar på hur miljövänliga teknologier kan främjas.

- Nätverk för profilering

De nordiska miljö- och energimyndigheterna bör bilda ett nätverk av medarbetare för att skapa en gemensam plattform för profilering av Norden genom att bl.a. diskutera koordination av exportfrämjande åtgärder och koordinera utländska delegationsbesök

- Profilering på den Nordamerikanska marknaden

En samlad nordisk profileringsinsats bör genomföras på den Nordamerikanska marknaden för att profilera Norden som en framstående region för miljö- och energiteknologi. Satsningen bör genomföras i nära samarbete mellan de nordiska ländernas ambassader/konsulat i USA och Kanada. Insatsen ska främst rikta sig till amerikanska företag och investerare med information om nordiska lösningar och möjligheten att investera i Norden.

- Nordisk Energiexpo vid Klimattoppmötet i Köpenhamn 2009

De nordiska länderna bör i anslutning till toppmötet arrangera en Nordisk energiexpo för nya energiteknologier och hållbara energisystem. Syftet är att profilera Norden som föregångsland och att ge industrin en möjlighet att exponera sina energilösningar.

4.2 Forskning och Innovation

De nordiska länderna är långt framme med att etablera ett högre utbildningsområde och gemensamt forsknings- och innovationsområde, NORIA. För att en sådan marknad ska framstå som internationellt attraktiv för talanger, forskare och företag, bör det genomföras konkreta profileringsåtgärder. Satsningen bör så långt som möjligt utvecklas i synergi med nationella satsningar.

4.3 Världsutställningen år 2010

Huvudtemat för världsutställningen år 2010 i Shanghai är "Better City, Better Life". Nordiska erfarenheter, kunskap och lösningar i anslutning till temat ska presenteras vid världsutställningen. Detta ska ske genom att de nordiska länderna finner lämpliga samverkans- och samarbetsformer för största möjliga genomslag genom kostnadseffektiva lösningar inför och under världsutställningen.

4.4 Profilering av Norden som center for kreativa industrier

Kreativa industrier utgör en växande del av den samlade globala ekonomin. De nordiske länderna ligger redan långt framme och Norden har en möjlighet att bli en av världens mest dynamiska regioner inom detta område. De nordiske länderna ska arbeta gemensamt för att profilera nordiska kreativa industrier.

- Profilering av nordiska datorspel

Den nordiska datorspelbranschen är ett exempel på en ny kreativ industri som kan bidra till att profilera Norden i det globala sammanhanget. Design och utvecklande av datorspel är globalt sett ett starkt växande media. Datorspel är idag ett av de primära medierna för barn och unga i Norden och det finns ett nordiskt intresse av att säkra tillgången till kvalitetsdatorspel med tydligt nordiskt inslag. En stärkt insats för att profilera den nordiska datorspelindustrin och nordiska kvalitetsprogram ska genomföras.

5. Nordiskt globaliseringsforum

Globaliseringen påverkar hela samhället och det är därför viktigt med en bred samhällsdiskussion för att finna svar på globaliseringens utmaningar. För att få en god förankring av det nordiska globaliseringsarbetet, och för att säkra acceptans från såväl politiker, näringsliv som befolkningen i övrigt, bör det avhållas ett årligt nordiskt globaliseringsforum.

Forumet bör vara rådgivande för de nordiska statsministrarna, Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet och kunna vara en plattform för en gemensam nordisk politisk hållning till globalisering. Ett hundratal ledande personer inom bl.a. näringsliv, forskning, politik och organisationer, bör tillsammans med de nordiska statsministrarna, diskutera vilka initiativ, som behöver tas på nordiskt plan för att fasthålla den nordiska konkurrensförmågan i ett globalt perspektiv. Sammansättningen av deltagare kommer att påverkas av forumets tema.

Huvuduppgifterna för det nordiska globaliseringsforumet skulle vara:

- att bidra till att generera idéer för utformningen av nordiska globaliseringsinitiativ.
- att värdera Nordens styrkor och svagheter på en "globaliseringsbarometer", och föreslå åtgärder för att förbättra positionen.
- att värdera inom vilka områden Norden kan gå före och skapa lösningsmodeller.
- att förankra det nordiska arbetet i befolkningarna, näringslivet och samhället generellt och därmed stärka Norden som varumärke.

Forumet bör vara fokuserat och tematiskt. Teman bör väljas på bakgrund av de ämnen som identifierats vid statsministrarnas sommarmöte samt genom dialog med Nordiska rådet. Exempel på tänkbara teman som framkommit hittills i globaliseringsprocessen är: den nordiska arbetsmarknaden, den nordiska välfärdsmodellen, hälsa, sammanhanget mellan mat och hälsa, den demografiska utvecklingen, jämställdhet och människohandel.

Underlaget till globaliseringsforumet bör bygga på ett grundligt, tvärsektoriellt analysarbete inom de områden som prioriteras. En del i detta är att förbereda en forskningsbaserad analys om globaliseringens hot och möjligheter.

Ordförandelandet förväntas spela en central roll i förberedelserna av forumet, som bör hållas första gången i februari 2008. Det innebär att uppföljningen kan ske genom beslut på statsministrarnas sommarmöte. Resultatet från forumet ska kommuniceras till de nordiska medborgarna och det nordiska näringslivet, så att det nordiska globaliseringsarbetet får en god förankring.

6. Uppföljning och finansiering

I detta första viktiga skede av det nordiska globaliseringsarbetet, har vikt lagts på att fokusera på ett fåtal centrala områden. Tyngdpunkten har lagts på klimat, miljö och energi, forskning, utbildning och innovation samt gränshinder. Utveckling inom dessa områden är avgörande för att Norden ska kunna fortsätta som en av världens ledande regioner. Det innebär inte att andra områden är oviktiga, men för att få en kraftfull nordisk globaliseringsprocess måste insatserna fokuseras.

Det är avgörande att de beslut som nu fattats genomförs och att goda resultat uppnås. Arbetet med att genomföra initiativen bör ledas av de nordiska samarbetsministrarna och berörda ministerråd bör involveras. Flera förslag har en tvärsektoriell karaktär och förutsätter koordinering mellan två eller flera ministerråd. Detta är inte minst viktigt inom forsknings- och innovationsområdet och på miljö- och energiområdet. Det förutsätts att huvuddelen av förslagen realiseras genom de berörda nordiska institutionerna. En första rapportering bör ske vid Nordiska rådets session i Oslo den 31 oktober-1 november, de första resultaten av arbetet bör då kunna presenteras. Vid statsministrarnas sommarmöte 2008 bör en grundlig rapportering ges om hur långt arbetet framskridit. Då bör även eventuella ytterligare fokusområden för det fortsatta globaliseringsarbetet beslutas.

I Nordiska Ministerrådets budget för år 2008 bör det avsättas ett belopp på 60 MDKK, till finansiering av globaliseringsinitiativen. En förutsättning för att initiativen ska kunna genomföras är att den nordiska satsningen även utlöser nationella medel.